

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3To/16/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8523010208
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Bašistová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8523010208.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Lucie Bašistovej a sudcov JUDr. Moniky Halkociovej a JUDr. Mariána Sninského na verejnom zasadnutí konanom dňa 18.06.2024, v trestnej veci proti obžalovanej A. B. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b/, ods. 3 písm. d/ Tr. zákona a iné, o odvolaní prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/39/2023 zo dňa 18.12.2023, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora z a m i e t a .

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uznal obžalovanú A. B., nar. XX.XX.XXXX v C. D., trvale bytom E. XX, v súčasnosti bytom E. XX, B. C. D., za vinnú zo zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. b/, ods. 2 písm. d/ Tr. zákona účinného do 31.12.2015 a iné, na tom skutkovom základe, že

I. ako rodič F. B., nar. XX.X.XXXX, ktorá s ňou žila v spoločnej domácnosti v obci E. XX, okr. C. D., v období od narodenia až do dňa 20.2.2008 jej nevenovala dostatočnú rodičovskú starostlivosť tým, že jej neposkytovala vhodnú a dostatočnú výživu po stránke kvality ako aj kvantity, pričom v období od 28.10.2004 do 6.11.2004, od 19.11.2004 do 30.11.2004, od 13.12.2004 do 4.1.2005, od 21.2.2005 do 22.3.2005, od 30.4.2005 do 29.7.2005, od 9.8.2005 do 12.2.2008 bola výživa F. kvalitatívne nedostatočná, čo bolo spôsobené kvalitatívne nesprávnou a nedostatočnou výživou s nedostatočným množstvom podávaných bielkovín, železa, vitamínov potrebných pre rast, vývin organizmu a podávaním neupraveného kravského mlieka, napriek poučeniu lekárom neabsolvovala s F. nutné kardiologické kontroly, neobmedzila kontakt dcéry F. s osobami s rôznymi vírusovými, bakteriálnymi ochoreniami dýchacích ciest následkom čoho bola F. opakovane chorá, opakovane mala akútne zápaly priedušiek, zápaly pľúc, nosohltana, stredného ucha, zanedbala starostlivosť o hygienu F., výmenu plienok, neobmedzila kontakt F. s osobami so svrabom a zavšivavenými osobami následkom čoho mala F. opakovane špinavú kožu, zápal kože v plienkovej oblasti, svrab, impetiginizovaný svrab, zavšivavenie, nerealizovala a nedodržiavala stanovené odporúčené kontrolné vyšetrenia po hospitalizáciách, F. nerehabilitovala, neabsolvovala s F. pravidelné lekárske prehliadky a očkovania v stanovených termínoch, ale v svojvoľných termínoch, neposkytla F. oblečenie primerané ročnému obdobiu následkom čoho mala F. omrzliny koncových častí končatín, v dôsledku čoho bola F. v uvedenom období 9-krát hospitalizovaná na Detskom oddelení Ľubovnianskej nemocnice, n.o., Obrancov mieru č. 3, Stará Ľubovňa pre opakované ochorenia dýchacích ciest a tráviaceho traktu (obojstranný zápal pľúc, zápaly horných dýchacích ciest – akútne zápaly priedušiek, nosohltana, stredného ucha, zápaly žalúdka a čreva, chudokrvnosť, omrzliny), ktoré boli spôsobené rôznymi bakteriálnymi a vírusovými infekciami, čím maloletej neposkytla adekvátnu zdravotnú starostlivosť, nedodržiavala jej osobnú hygienu, výmenu plienok, neobmedzila kontakt maloletej s osobami so svrabom, zavšivavenými osobami v domácom prostredí, následkom čoho mala F. opakovane špinavú

kožu, zápal kože vlasatej časti hlavy a v plienkovej oblasti, svrab, bola zavšivavená, čím maloletej spôsobovala zanedbanie hygieny tela, čo sa odrazilo na celkovom klinickom stave F.,

II. ako rodič F. B., nar. XX.X.XXXX, ktorá s ňou žila v spoločnej domácnosti v obci E. XX, okr. C. D., v období od 7.3.2019 až do dňa 27.7.2020, kedy bola F. B. na základe uznesenia Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 4P/88/2020-11 zo dňa 21.7.2020 o nariadení neodkladného opatrenia umiestnená v Centre pre deti a rodiny Poprad, Pavlovova 11/4375, 058 01 Poprad, okr. Poprad, jej nevenovala dostatočnú rodičovskú starostlivosť tým, že jej neposkytovala vhodnú a dostatočnú výživu po stránke kvality ako aj kvantity, F. v období od 7.3.2019 do 10.7.2020 trpela podvýživou 2. stupňa, ktorá bola spôsobená nepodávaním kvalitatívne správnej stravy v dostatočných dávkach s nedostatočným množstvom podávaných bielkovín, železa a vitamínov nutných pre krvotvorbu, čím jej spôsobovala slabý stav výživy, nedodržiavala jej osobnú hygienu, neobmedzila kontakt F. so zavšivavenými osobami, následkom čoho bola F. výrazne hygienicky zanedbaná, koža celého tela bola pokrytá chrastami, vlasatú časť hlavy mala zavšivavenú, celkový vzhľad tela bol v zlom opotrebovanom stave, na koži rúk mala svrab, čím maloletej spôsobovala zanedbanie hygieny tela, čo sa odrazilo na celkovom klinickom stave F., kde z dôvodu ťažkej chudokrvnosti, sekundárnej impetiginizácie inej kožnej choroby, zavšivavenia, svrabu bola F. v uvedenom období 1-krát hospitalizovaná na Detskom oddelení Ľubovnianskej nemocnice, n.o., Obrancov mieru č. 3, Stará Ľubovňa.

Za to jej okresný súd uložil podľa § 208 ods. 2 Tr. zákona (účinného do 31.12.2015), v spojení s § 41 ods. 1, ods. 2 Tr. zákona a § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zákona, za použitia § 38 ods. 2 Tr. zákona, pri zistení poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. l/ Tr. zákona a priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h/ Tr. zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov. Podľa § 51 ods. 1 Tr. zákona za použitia § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona, okresný súd obžalovanej výkon uloženého trestu odňatia slobody podmenečne odložil a zároveň jej uložil probačný dohľad nad jej správaním v skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Tr. zákona okresný súd obžalovanej ustanovil skúšobnú dobu vo výmere 5 rokov. Podľa § 51 ods. 2, ods. 4 Tr. zákona, okresný súd obžalovanej zároveň uložil povinnosť podrobiť sa v skúšobnej dobe v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom odbornému poradenstvu zameranému na starostlivosť o maloleté deti.

Proti tomuto rozsudku podal ihneď po jeho vyhlásení odvolanie prokurátor, čo do výroku o treste. V písomnom odôvodnení odvolania po rekapitulácii výrokov o treste a k tomu prislúchajúceho odôvodnenia uviedol, že vo vzťahu k výmere okresný súd pri ukladaní trestu nepostupoval v súlade s ustanovením § 34 ods. 1, 4 Tr. zákona a pri rozhodovaní neprihliadol na účel, ktorý ma uložený trest plniť, a to funkciu ochrany spoločnosti jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabránenie v trestnej činnosti), a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu), a jednak aj voči ďalším občanom - potenciálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie (výchovné pôsobenie trestu na ostatných členov spoločnosti). Prokurátor ďalej doviedol tým, že trest uložený okresným súdom za použitia § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zákona jednak nepôsobí preventívne na samotnú obžalovanú, ale tiež neodrádza iné osoby od páchania obdobnej trestnej činnosti. Prokurátor následne poukázal na teoretické východiská účelu trestu a splnenie podmienok pre uloženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona (mimoriadne zníženie trestu). Pri ukladaní trestu musí súd v prvom rade vychádzať zo závažnosti spáchaného trestného činu. Závažnosť trestného činu určuje sám zákonodarca, a to stanovením rozpätia trestnej sadzby a tým, že jednotlivé trestné činy podľa stanovenej trestnej sadzby a formy zavinenia, zaraďuje medzi prečiny, zločiny, prípadne obzvlášť závažné zločiny. Tomuto zaradeniu potom zodpovedá možnosť súdu ukladať rôzne druhy trestov, prípadne povinnosť súdu uložiť len trest odňatia slobody. Trestná sadzba v danej veci predstavuje sadzbu 7 - 15 rokov, a teda je zrejmé, že závažnosť spáchaného skutku je vysoká. Tento fakt je umocnený tým, že obžalovaná sa trestnej činnosti dopustila na svojom vlastnom dieťati bezprostredne od jeho narodenia a k zanedbávaniu starostlivosti oň dochádzalo po dlhší čas. Po uplynutí určitého obdobia sa obžalovaná voči svojej dcére opätovne dopustila trestnej činnosti. V tomto smere upriamil prokurátor pozornosť na tú skutočnosť, že maloletej F. v období od narodenia až do dňa 20.02.2008 nevenovala dostatočnú rodičovskú starostlivosť tým, že jej neposkytovala vhodnú a dostatočnú výživu po stránke kvality, ako aj kvantity, pričom v období od 28.10.2004 do 06.11.2004, od 19.11.2004 do 30.11.2004, od 13.12.2004 do 04.01.2005, od 21.02.2005 do 22.03.2005, od 30.04.2005 do 29.07.2005, od 09.08.2005 do 12.02.2008 bola výživa F. kvalitatívne nedostatočná, čo bolo spôsobené kvalitatívne nesprávnou a nedostatočnou výživou s nedostatočným množstvom podávaných bielkovín, železa, vitamínov potrebných pre rast, vývin organizmu a podávaním neupraveného kravského mlieka, napriek poučeniu lekárom neabsolvovala

s F. nutné kardiologické kontroly, neobmedzila kontakt dcéry F. s osobami s rôznymi vírusovými, bakteriálnymi ochoreniami dýchacích ciest, následkom čoho bola F. opakovane chorá, opakovane mala akútne zápaly priedušiek, zápaly pľúc, nosohltana, stredného ucha, zanedbala starostlivosť o hygienu F., výmenu plienok, neobmedzila kontakt F. s osobami so svrabom a zavšivavenými osobami, následkom čoho mala F. opakovane špinavú kožu, zápal kože v plienkovej oblasti, svrab, impetiginizovaný svrab, zavšivavenie, nerealizovala a nedodržiavala stanovené odporúčané kontrolné vyšetrenia po hospitalizáciách, F. nerehabilitovala, neabsolvovala s F. pravidelné lekárske prehliadky a očkovania v stanovených termínoch, ale v svojvoľných termínoch, neposkytla F. oblečenie primerané ročnému obdobiu, následkom čoho mala F. omrzliny koncových častí končatín, v dôsledku čoho bola F. v uvedenom období deväťkrát hospitalizovaná na Detskom oddelení Ľubovnianskej nemocnice, n.o., Obrancov mieru č. 3, Stará Ľubovňa, pre opakované ochorenia dýchacích ciest a tráviaceho traktu (obojstranný zápal pľúc, zápaly horných dýchacích ciest – akútne zápaly priedušiek, nosohltana, stredného ucha, zápaly žalúdka a čreva, chudokrvnosť, omrzliny), ktoré boli spôsobené rôznymi bakteriálnymi a vírusovými infekciami, čím maloletej neposkytla adekvátnu zdravotnú starostlivosť, nedodržiavala jej osobnú hygienu, výmenu plienok, neobmedzila kontakt maloletej s osobami so svrabom, zavšivavenými osobami v domácom prostredí, následkom čoho mala F. opakovane špinavú kožu, zápal kože vlasatej časti hlavy a v plienkovej oblasti, svrab, bola zavšivavená, a taktiež v období od 07.03.2019 až do dňa 27.07.2020 neposkytovala vhodnú a dostatočnú výživu po stránke kvality, ako aj kvantity, F. v období od 07.03.2019 do 10.07.2020 trpela podvýživou 2. stupňa, ktorá bola spôsobená nepodávaním kvalitatívne správnej stravy v dostatočných dávkach s nedostatočným množstvom podávaných bielkovín, železa a vitamínov nutných pre krvotvorbu, čím jej spôsobovala slabý stav výživy, nedodržiavala jej osobnú hygienu, neobmedzila kontakt F. so zavšivavenými osobami, následkom čoho bola F. výrazne hygienicky zanedbaná, koža celého tela bola pokrytá chrastami, vlasatú časť hlavy mala zavšivavenú, celkový vzhľad tela bol v zlom opotrebovanom stave, na koži rúk mala svrab, čím maloletej spôsobovala zanedbanie hygieny tela, čo sa odrazilo na celkovom klinickom stave F., kde z dôvodu ťažkej chudokrvnosti, sekundárnej impetiginizácie inej kožnej choroby, zavšivavenia, svrabu, bola F. v uvedenom období jedenkrát hospitalizovaná na Detskom oddelení Ľubovnianskej nemocnice, n.o., Obrancov mieru č. 3, Stará Ľubovňa. Vzhľadom na stav F., v akom sa nachádzala po poslednej hospitalizácii, musela byť F. neodkladným opatrením umiestená v Centre pre deti a rodiny Poprad. Prokurátor zároveň poukázal na § 28 ods. 1 až ods. 3 Zákona o rodine a to, že starostlivosť rodičov o svoje deti je základnou a prvorado povinnosťou každého rodiča. Obdobný záver vyplýva aj z čl. 7 Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého, každé dieťa má právo na starostlivo svojich rodičov, ako aj čl. 18 ods. 1 podľa ktorého, rodičia alebo zákonní zástupcovia majú prvotnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa. Pri výmere trestu je potrebné, podľa prokurátora, poukázať aj na predchádzajúci život obžalovanej, ktorá má tri záznamy v registri trestov. Na obžalovanú sa síce hľadí ,akoby nebola odsúdená, avšak nemožno opomenúť jej predchádzajúceho odsúdenia, nakoľko poškodenými v konaniach bol jej deti. Prokurátor poukázal na odsúdenia trestným rozkazom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/87/2009, trestným rozkazom Okresného súdu Stará Ľubovňa sp. zn. 7T/72/2010. Prokurátor zdôraznil, že aj zahladené odsúdenia poskytujú obraz o osobe obžalovanej, o spôsobe jej života, o jej sklonoch páchať trestnú činnosť. Fikcia neodsúdenia nepôsobí späťne tak, že likviduje fakt spáchania činu. Prokurátor ďalej dôvodil tým, že v zmysle platnej judikatúry, okolnosti prípadu, rovnako ako pomery páchatel'a, môžu odvodniť postup podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona len za predpokladu vyjadreného v zákone, a teda, že použitie nezniženej trestnej sadzby odňatia slobody by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a že účel trestu možno dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania, pričom tieto podmienky musia byť splnené kumulatívne. Vzhľadom ku skutočnosti, že z vykonaného dokazovania vo vzťahu pomerom obžalovanej nevyplynuli také skutočnosti ktoré by odôvodňovali uvedený postup a zároveň neboli zistené okolnosti prípadu, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 39 ods. 1 ods. 3 písm. d/ Tr. zákona, prokurátor sa nestotožňuje so záverom súdu. S prihliadnutím na spôsob spáchania skutku, osobu obžalovanej, jej zavinenie, ako aj skutočnosť, že sa dopustila dvoch zločinov, má prokurátor za to, že uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody by sa priecilo zásade individuálnej a generálnej prevencie. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti prokurátor navrhol, aby krajský súd zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a sám rozhodol vo veci rozsudkom a uložil obžalovanej a za použitia § 41 ods.1, ods. 2, § 38 ods. 2, § 36 písm. I, § 37 písm. h/ Tr. zákona úhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody v dolnej polovici trestnej sadzby a zaradil obžalovanú na výkon uloženého trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Na základe takto podaného odvolania postupoval krajský súd v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. poriadku, podľa ktorého, ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší

rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku. Po takomto preskúmaní dospel k záveru, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Podľa názoru krajského súdu, vzhľadom na vykonané dôkazy, bolo v posudzovanej veci nepochybne preukázané, že skutok, ktorý sa obžalovanej kladie za vinu tak, ako bol prvostupňovým súdom ustálený, sa stal, a že ho spáchala práve obžalovaná.

Samotná obžalovaná na hlavnom pojednávaní po zákonom poučení urobila vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. poriadku, t. j. že je vinná zo spáchania skutku, ktoré bolo po splnení procesného postupu podľa § 333 ods. 3 písm. c/, d/, f/, g/, h/ Tr. poriadku a po návrhu prokurátora prijaté súdom s tým, že dokazovanie v rozsahu, v akom sa obžalovaná priznala, sa nevykoná a vykonajú sa dôkazy súvisiace s výrokom o treste.

Keďže v danej trestnej veci bolo podané odvolanie prokurátorom len čo do výroku o treste, krajský súd nezisťiac dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Tr. poriadku, preskúmal len tento napadnutý výrok.

Konanie obžalovanej bolo po právnej stránke posúdené okresným súdom v bode I. napadnutého rozsudku ako zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. písm. b/, ods. 2 písm. d/ Tr. zákona účinného do 31.12.2015 s poukazom na § 138 písm. b/ Tr. zákona, v bode II. napadnutého rozsudku sa okresný súd stotožnil s jeho právnou kvalifikáciou v zmysle podanej obžaloby. Obžalovaná tým, že v bode I. tohto rozsudku týrala blízku osobu, spôsobujúc jej fyzické utrpenie bezdôvodným odopieraním stravy, bezdôvodným odopieraním nevyhnutnej osobnej starostlivosti, ošatenia, hygieny a zdravotnej starostlivosti a čin spáchala závažnejším spôsobom konania – po dlhší čas, a v bode II. tohto rozsudku blízkej osobe spôsobila fyzické utrpenie bezdôvodným odopieraním stravy, odopieraním nevyhnutnej osobnej starostlivosti, ošatenia, hygieny a zdravotnej starostlivosti, naplnila ako po objektívnej, tak aj subjektívnej stránke obligatórne náležitosti súdených zločinov.

Pri určovaní druhu a výmery trestu prihliadal okresný súd na základné kritéria pri ukladaní trestu upravené v ustanovení § 34 ods. 4 Tr. zákona, a teda najmä na spôsob spáchania činu, jeho následok, úmyselné zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti, na osobu páchatel'a, jej pomery, ako aj možnosti jej nápravy.

Okresný pri úvahe o treste poukázal aj na skutočnosť, že k spáchaniu skutku uvedeného v bode I. napadnutého rozsudku došlo v časovom období od 28.10.2004 až do dňa 12.02.2008, pričom k začatiu trestného stíhania vo veci došlo až dňa 20.05.2021, vznesené bolo obvinenie obžalovanej dňa 21.11.2022. Zároveň okresný súd zdôraznil, že dotknutý trestný čin bol spáchaný doslova pred očami subjektov, ktoré mali, podľa názoru okresného súdu, dotknuté skutočnosti náležite a včas zaregistrovať a využiť všetky prostriedky k tomu, aby k takému skutku a v takom rozsahu nedošlo. Zo správy ÚPSVaR Stará Ľubovňa zo dňa 19.08.2020, dokumentáciu rodiny na úseku sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately ÚPSVaR viedol od roku 1993 z dôvodu hlásení Ľubovnianskej nemocnice o zanedbávaní starostlivosti o maloleté deti, pričom od uvedenej doby bolo rodičom (nielen obžalovanej, ale aj jej manželovi) poskytované sociálne a výchovné poradenstvo priamo v rodinnom prostredí a vzhľadom na tieto skutočnosti úrad rozhodol a uložil výchovné opatrenie – dohľad nad výchovou maloletých detí v roku 2005, ktoré výchovné opatrenie sa vyhodnocovalo každé dva mesiace za účasti rodičov detí, obce Lomnička, ZŠ s MŠ Lomnička a pediatra (záznamy o šetreniach v rodinnom prostredí boli v prípravnom konaní zabezpečené iba za obdobie 03.08.2015 až 19.07.2017), pričom zároveň, podľa uvedenej správy, výchovné opatrenie splnilo účel a rodina bola stabilizovaná a do rodiny úrad nevstupoval od polovice roku 2018, nakoľko k tomuto obdobiu všetky zainteresované inštitúcie – škola, pediater, obec, konštatovali, že starostlivosť o deti je zlepšená a na primeranej úrovni. Podľa okresného súdu je teda nepochopiteľné, ako mohlo za takých okolností dochádzať k tomu, že obžalovaná mala páchať trestnú činnosť, a to najmä od 09.08.2005 do 12.02.2008 a prečo a z akých dôvodov sa nepristúpilo včas k náležitým, nielen výchovným, ale aj represívnym opatreniam.

Zohľadniac tieto skutočnosti okresný súd dospel v danom prípade k záveru, že uloženie obžalovanej (vzhľadom na spáchanie viacerých trestných činov) úhrnného trestu odňatia slobody nielen na dolnej

hranici trestnej sadzby (7 až 15 rokov), ale aj v takej výmere, za uloženia ktorej by daný trest musel byť súčasne vykonaný (teda nebolo by možné jeho výkon podmiennečne odložiť), by vzhľadom na výnimočné okolnosti tohto prípadu bolo neprimerane prísne a plnilo v zásade len samotný represívny, nie v potrebnej a požadovanej miere výchovný účel.

S prihliadnutím na okolnosti prípadu, ale predovšetkým na pomery obžalovanej, okresný súd vyhodnotil ukladanie trestu postupom podľa § 39 ods. 1, ods. 3 písm. d/ Tr. zákona za dostatočné na zabezpečenie účelu trestu a osobitne v smere udržania súčasného riadneho stavu starostlivosti obžalovanej o potreby detí aj do budúcnosti, a teda zabráneniu pokračovania v trestnej činnosti obžalovanej, ako aj v smere čo najmenšieho vplyvu trestu na maloleté deti obžalovanej a dieťa, ktoré už od narodenia je odkázané na jej osobnú starostlivosť pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav (F. – dvojča poškodenej), vyhodnotil ako primerané, spravodlivé a dostačujúce uložiť za spáchané skutky obžalovanej úhrnný trest odňatia slobody na 3 roky s podmiennečným odložením jeho výkonu na maximálnu prípustnú skúšobnú dobu 5 rokov za súčasného uloženia obžalovanej probačného dohľadu nad jej správaním v skúšobnej dobe, ktorého súčasťou je povinnosť obžalovanej podrobiť sa v skúšobnej dobe v súčinnosti s probačným a mediáčnym úradníkom odbornému poradenstvu zameranému na starostlivosť o maloleté deti.

Krajský súd v rámci odvolacieho konania požiadal príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny o podanie aktuálnej situácie v rodine obžalovanej (správa je zo dňa 06.06.2024), z ktorej vyplýva, že obžalovaná A. B. sa zdržiava na adrese E. G. XX, v spoločnej domácnosti býva so svojimi deťmi. Menovaná používa v obci dobrú povesť a na verejnosti sa správa civilizovane. Obžalovaná je vdova, manžel F. B. zomrel dňa XX.XX.XXXX, je poberateľkou opatrovateľského príspevku a rodinných prídavkov na deti. Maloleté deti navštevujú základnú školu v obci E.. Požívanie alkoholických a iných návykových látok obžalovanou nie sú známe. Komisiou verejného poriadku obžalovaná nebola riešená. Obec Lomnička obžalovanú hodnotí kladne. Zo správy ďalej vyplýva, že obžalovaná zabezpečuje celodennú starostlivosť o postihnutého syna F. a osobnú starostlivosť trom maloletým deťom. Overovaním úrovne starostlivosti obžalovanej o maloleté deti u ich ošetrojúceho lekára, úrad nezistil nedostatky v starostlivosti matky o maloleté deti. Matka spolupracuje s detským lekárom. Maloleté deti sú žiakmi Základnej školy a materskej školy Lomnička, povinnú školskú dochádzku nezanedbávajú, ich správanie v škole je bezproblémové, školské pomôcky majú zakúpené, do školy chodia čisto oblečení. Obžalovaná so školou spravidla spolupracuje a zaujíma sa o výsledky svojich maloletých detí. Plnoletá F. B. poberá čiastočný invalidný dôchodok a zdržiava sa na adrese trvalého pobytu pri svojej matke a súrodencoch, má ukončenú odbornú internátnu školu s výučným listom odbore cukrárka. F. B. je slobodná, bezdetná, pomáha so starostlivosťou o svojich súrodencov a nete. Je nápomocná pri učení a príprave mladších školopovinných súrodencov do školy. V domácnosti pomáha pri bežných domácich prácach. Záverom príslušný úrad konštatoval, že obžalovaná A. B. aktuálne zabezpečuje dostatočnú starostlivosť a výchovu svojim maloletým deťom. V spoložití F. s matkou a súrodencami neboli zistené nedostatky. Matka je pre všetkých členov rodiny jedinou opornou osobou.

Podľa § 34 ods. 1 Tr. zákona, trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Podľa § 34 ods. 3 Tr. zákona, trest má postihovať iba páchatela, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

Podľa § 34 ods. 4 Tr. zákona, prvá veta, pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, prítiažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatela, jeho pomery a možnosť jeho nápravy.

Podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatela má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej týmto zákonom bolo pre páchatela neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania, možno páchatelovi uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom.

K odvolacej námietke prokurátora, že v danom prípade neboli pri ukladaní trestu podmienky uvedené v § 39 ods. 1 Tr. zákona, krajský súd uvádza nasledovné.

V zmysle komentárov je trest najintenzívnejšou formou štátneho donútenia a predstavuje najzávažnejší zásah do práv a slobôd človeka zo strany štátnej moci. Trest predstavuje právny následok spáchania trestného činu a môže byť uložený len súdom za splnenia všetkých zákonom predpokladaných podmienok, čo vyplýva aj z Ústavy SR, ktorá v čl. 49 explicitne vyjadruje (aj) požiadavku nulla poena sine lege. Trestnoprávna teória už dlhodobo rozlišuje štyri základné funkcie trestov: ochrannú, represívnu, preventívnu a morálnu. Akcentácia určitých funkcií trestu podlieha taktiež zmenám v čase a je prejavom trestnej politiky štátu. Jednotlivé funkcie trestu však nemožno vnímať oddelene, ale mali by tvoriť vzájomne sa dopĺňajúci celok. Význam individuálnej prevencie trestu je daný najmä skutočnosťami, že znemožnenie páchania ďalšej trestnej činnosti prostredníctvom zásahu do základných práv môže spravidla trvať len určitú dobu a samotné znemožnenie páchania ďalšej trestnej činnosti nemusí páchatel'a trvalo odradiť od takého zámeru (ba naopak, najmä osoby vo výkone trestu odňatia slobody nezriedka získajú nové, resp. prehĺbia staré kriminálne návyky, čo v spojení s nemožnosťou zaradiť sa do normálneho života v dôsledku spoločenskej stigmatizácie po samotnom výkone zvyšuje pravdepodobnosť recidívy; a to aj napriek existujúcim programom penitenciárnej starostlivosti). Na to, aby bola naplnená ochranná funkcia trestu teda musí k represii pristúpiť taktiež prevencia, ktorej účelom je zabezpečiť to, aby samotný páchatel' po vykonaní trestu už ďalej nechcel páchať trestnú činnosť. Táto funkcia trestania je z povahy veci v rozhodujúcej miere ovplyvnená ochotou páchatel'a napraviť sa; samotný trest k tomu môže len vytvoriť podmienky, čo reflektuje aj zákonná dikcia. Trest uložený páchatel'ovi trestného činu má výchovne pôsobiť taktiež na celú spoločnosť. Na jednej strane posilňuje dôveru občanov v schopnosť štátu spoločnosť chrániť a na strane druhej má odradzujúci účinok na potenciálnych páchatel'ov. V súvislosti s generálnou prevenciou je potrebné uviesť, že nemožno preceňovať význam vysokých trestných sadzieb. Za dôležitejší odstrašujúci faktor možno považovať predovšetkým (relatívnu) neodvratnosť trestnoprávneho postihu páchatel'a, ako aj rýchlosť, s akou k vyvodu trestnoprávnej zodpovednosti dochádza. Významným trestno-procesným prvkom umožňujúcim realizáciu preventívnej funkcie trestania v generálnej rovine je zásada verejnosti uplatňovaná v súdnej etape trestného konania. Zároveň trest vyjadruje aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Európsky súd pre ľudské práva, Ústavný súd Slovenskej republiky, ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach pri uplatňovaní požiadavky primeranosti trestu uplatňujú princíp proporcionality, vyjadrujúci požiadavku zachovania spravodlivej rovnováhy medzi všeobecnými záujmami spoločnosti a garanciami základných práv jednotlivcov, resp. požiadavku proporcionálnosti medzi zásahom do práva a sledovaným cieľom, pričom nevyhnutnosť rešpektovania tohto princípu zdôrazňujú aj pri zásahoch do práv chránených dohovorom majúcich podobu trestných sankcií. Aj keď trestnou sadzbou zákonodarca v súlade so zásadou nulla poena sine lege stanovuje súdu isté mantinely pri jeho rozhodovaní, zároveň mu ponecháva dostatočný priestor pre individualizáciu trestu podľa okolností konkrétneho prípadu. Trest (osobitne trest odňatia slobody), ako sankcia, predstavuje najcitlivejší a najtvrdší prostriedok štátneho donútenia. Z hodnotového systému právneho štátu je nutné vyvodiť, že sloboda môže byť zachovaná jedine tak, že sa s ňou bude nakladať ako s najväčším princípom, ktorý nesmie byť obetovaný účelnosti a jednotlivým výhodám. Medzi skutočnosťami, na ktoré by v záujme individualizácie trestu mal súd pri určovaní druhu trestu a jeho výmery prihliadať, je aj celkové posúdenie osobnosti obžalovaného, jeho osobnostného profilu, charakterových a psychických vlastností, veku a podobne, ako i individuálne posúdenie pohnútok a dôvodov, ktoré viedli k spáchaniu trestného činu.

V súlade so zásadou individualizácie trestu preto Trestný zákon umožňuje vo výnimočných prípadoch uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu stanovenú v osobitnej časti. Umožňuje tak uloženie trestu aj tým páchatel'om, u ktorých by uloženie trestu v rámci trestnej sadzby nezodpovedalo konkrétnym okolnostiam prípadu, alebo pomerom páchatel'a. Takýmito okolnosťami budú najmä inak poľahčujúce okolnosti, za predpokladu, že ich rozsah alebo význam prekračujú hranice bežné pre priznanie statusu poľahčujúcich okolností, napr. osobné pomery páchatel'a, silné citové rozrušenie, starostlivosť páchatel'a o väčší počet osôb na neho odkázaných, závislosť početnej rodiny páchatel'a od jeho príjmu a podobne. Nie je možné však vylúčiť, že viacero okolností, ktoré inak samy o sebe sú len všeobecnými poľahčujúcimi okolnosťami, vo svojom súhrne nadobudnú v konkrétnom prípade taký význam, že ich bude možné posúdiť ako mimoriadne okolnosti v zmysle ustanovení § 39 ods. 1 Tr. zákona.

Skutočnosť, že sa obžalovaná riadne stará o početnú rodinu, ktorá je na ňu výživou odkázaná, sa môže považovať za mimoriadne pomery páchatel'a. Ak sú pritom splnené aj ďalšie podmienky uvedené v ustanovení § 39 ods. 1 Tr. zákona, trest odňatia slobody možno znížiť pod dolnú hranicu trestnej sadzby ustanovenej trestným zákonom (k tomu porovnaj R 52/1967, R 35/1963).

Vychádzajúc a rešpektujúc vyššie uvedené hľadiská, ako aj účel trestu a možnosti nápravy obžalovanej, sa odvolací súd stotožnil s použitím § 39 ods. 1 Tr. zákona o mimoriadnom znížení trestu u obžalovanej, ako to učinil aj okresný súd.

V kontexte uvedeného preto krajský súd po zvážení všetkých ďalších, pri rozhodovaní o výmere trestu do úvahy prichádzajúcich okolností, s prihliadnutím najmä na osobu obžalovanej a jej rodinné pomery, na ktoré správne poukázal okresný súd, tiež vyvodil záver, že uloženie trestu obžalovanej aj v rámci zákonnej trestnej sadzby by bolo pre ňu neprimerane prísne a ochranu spoločnosti možno dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania. Odvolací súd sa preto stotožnil s rozhodnutím okresného súdu ohľadne výšky trestu. Krajský súd zastáva názor, že takto uložený trest v plnej miere zodpovedá zásadám pre ukládanie trestov, vzhľadom na vyššie uvedené konkrétne okolnosti, a to aj z hľadiska individuálnej a generálnej prevencie, a to aj so zohľadnením závažnosti konania obžalovanej a dotknutý záujem chránený Trestným zákonom.

Po vyhodnotení všetkých okolností súvisiacich s rozhodovaním o spôsobe výkonu uloženého trestu bol zo strany okresného súdu vyvodený záver, že sú splnené podmienky ustanovené v § 51 ods.1 Tr. zákona v spojení s § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona, a preto bol výkon uloženého trestu odňatia slobody obžalovanej podmienčne odložený, za súčasného uloženia probačného dohľadu a stanovenia skúšobnej doby na 5 rokov. Odvolací súd má za to, že boli splnené zákonné podmienky pre uloženie takéhoto trestu a účel trestu odňatia slobody sa dosiahne i bez jeho výkonu. Obžalovaná v priebehu plynutia tejto skúšobnej doby spôsobom svojho života a svojím správaním preukáže, či účel trestu sa dosiahne aj bez nariadenia výkonu trestu.

Za účelom posilnenia výchovného účinku na obžalovanú, jej bola uložená povinnosť ako súčasť probačného dohľadu podrobiť sa v skúšobnej dobe v súčinnosti s probačným a mediáčnym úradníkom odbornému poradenstvu zameranému na starostlivosť o maloleté deti.

K tomu odvolací súd uvádza, že ide o povinnosť viažucu sa k uloženému podmienčnému trestu odňatia slobody a majúcu vzťah k zistenej zanedbanej starostlivosti o dieťa uvedenej v skutkovej vete rozsudku (ide o trestnoprávny inštitút, ktorý je prostriedkom trestného práva na dosiahnutie účelu uloženého podmienčného trestu odňatia slobody, ktorý má obžalovanú viesť k tomu, aby v skúšobnej dobe viedla riadny život, pričom hodnotenie plnenia uložených primeraných obmedzení a povinností je jedným z kritérií, na základe ktorých súd rozhodne o tom, či sa obžalovaná v skúšobnej dobe podmienčného odsúdenia osvedčila, alebo nie).

S poukazom na vyššie uvedené okolnosti, ako aj právne úvahy, ktorými sa riadil krajský súd pri svojom rozhodovaní, preto neboli neakceptované odvolacie námietky prokurátora a v dôsledku neopakovania tých istých skutočností v celom rozsahu na ne odkazuje.

K odvolacej námietke prokurátora, že pri výmere trestu je potrebné poukázať aj na predchádzajúci život obžalovanej, teda zohľadniť jej predchádzajúce odsúdenia, ktoré síce boli zahladené, avšak tieto aj naďalej poskytujú obraz o odsúdenej, spôsobe jej života a sklone k páchaniu trestnej činnosti, krajský súd uvádza, že okresný súd zohľadnil aj túto skutočnosť, keď pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd postupoval v súlade s § 34 Tr. zákona, kedy prihliadol najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, príťažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy, a teda zohľadnil všetky tieto okolnosti vo svojom súhrne. Je potrebné súhlasiť s vyššie uvedenou argumentáciou prokurátora, avšak na druhej strane je potrebné uviesť, že pre daného páchatel'a je vždy dôležité uložiť individuálny trest, pretože je potrebné, aby spoločnosť pôsobila svojou sankciou, ktorú ukladá súd, najmä na páchatel'a trestného činu. Súd by mal vždy pri ukladaní trestu prihliadať aj na oprávnené záujmy osôb žijúcich s páchatel'om v spoločnej domácnosti a ďalších osôb, ktoré by mohli v súvislosti s uložením trestu páchatel'ovi utpieť ujmu, a najmä uvážiť, či nepostačuje uloženie trestu, ktorý nie je spojený s nepodmienečným odňatím slobody, ako to bolo aj v tomto súdenom prípade. Pri aplikácii všeobecných zásad na konkrétnu trestnú vec musia byť spolu s okolnosťami, ktoré charakterizujú osobu páchatel'a, hodnotené aj ostatné okolnosti, ktoré spoluurčujú

závažnosť činu, najmä tiež povaha a rozsah spôsobených následkov a vždy musia byť zohľadnené i momenty, ktoré ovplyvňujú požiadavku ochrany spoločnosti a občanov pred páchaním posudzovanej trestnej činnosti.

Aj podľa aktuálnej správy ÚPSVaR Stará Ľubovňa, je spolupráca obžalovanej toho času na dobrej úrovni. Overovaním úrovne starostlivosti obžalovanej o maloleté deti u ich ošetrojúceho lekára príslušný úrad nezistil nedostatky. Matka spolupracuje s detským lekárom, aj so školou. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti aj krajský súd dospel k presvedčeniu, že obžalovaná si uvedomila svoju zodpovednosť za svoje maloleté deti, ako aj prípadne trestnoprávne následky opakovania takéhoto stavu a prispôbila tomu aj svoje súčasné konanie. Nemožno opomenúť ani to, že obžalovaná je matkou ešte stále troch maloletých detí, ktoré sú závislé na jej príjmoch a zabezpečuje celodennú starostlivosť tiež postihnutému dospelému synovi, pričom výkonom nepodmienečného trestu by bola citeľne zasiahnutá celá ich rodina, keďže, ako to vyplýva aj zo správy ÚPSVaR, obžalovaná je vdova, je jedinou živiteľkou rodiny a jej neprítomnosťou v rodine po dlhšiu dobu, t. j. počas výkonu trestu odňatia slobody, by mohlo dôjsť k ohrozeniu poskytovania riadnej výživy a výchovy maloletých detí, súčasne by deti museli byť umiestnene v náhradnej starostlivosti, či už v pestúnskej alebo v detských domovoch, čím by súčasne došlo k narušeniu ako rodinných, tak aj citových väzieb medzi nimi, čo možno považovať za pomery páchatel'ov odôvodňujúce postup podľa ustanovenia o mimoriadnom znížení trestu. Ako vyplýva aj z aktualizovanej správy ÚPSVaR, obžalovaná si vzala ponaučenie zo svojho predchádzajúceho konania a v súčasnosti riadne poskytuje ako výživu, tak zdravotnú starostlivosť svojim trom maloletým deťom a postihnutému synovi a je pre všetkých členov rodiny jedinou opornou osobou.

Krajský súd má za to, že na podklade vykonaného dokazovania je možné urobiť odôvodnený záver o tom, že účel trestu je možné dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania v súlade s § 39 ods. 1 Tr. zákona.

Záverom už len odvolací súd poukazuje na to, že v dvojinštančnom súdnom konaní, rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakovane vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa, ako je tomu v tomto prípade. Okresný súd sa v napadnutom rozsudku správne, logicky, veľmi podrobne a argumentačne presvedčivo vysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre jeho rozhodnutie, a to aj vo vzťahu k namietanému výroku o uloženom treste obžalovanej stranou obžaloby.

To boli podstatné dôvody, pre ktoré krajský súd považoval odvolanie prokurátora za nedôvodné a rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.
jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.